

*Prvi podpisniki te pobude in odprtega pisma
v izogib morebitnim nesporazumom
pojasnjujemo, da sami ne želimo prevzemati
političnih funkcij. Pobuda je rezultat
svobodnega osebnega premisleka in ni
povezana z našimi sedanjimi ali
prihodnjimi inštitucionalnimi zadolžitvami.*

ODPRTO PISMO POSLANCEM DRŽAVNEGA ZBORA, NJIHOVEMU VOLILNEMU TELESU IN VSEJ SLOVENSKI JAVNOSTI

V petek, 17. avgusta letos bodo poslanci odločali o imenovanju mandatarja, ki bo oblikoval trinajsto slovensko vlado. To naj bi bila po sedanjih napovedih manjšinska vlada petih levosredinskih strank, v sodelovanju z Levico. Onkraj razumnega dvoma je, da ta vlada ne bo stabilna, uravnotežena, razvojna in reformna. Žal bo politično pristranska, retrogradna, reformno, razvojno in projektno neučinkovita, ter po večinskih ocenah političnih poznavalcev kratkotrajna.

Dodajamo, da bo kot ena od skrajno levih vlad nesposobna vzpostaviti za Slovenijo vzdržne prijateljske odnose z vladami sosednjih držav Avstrije, Madžarske, Hrvaške in Italije, pa tudi z vladami osrednjih držav EU Nemčije in Francije ter z ZDA kot voditeljico evro-atlantske obrambne zveze.

Pričujoče pismo slovenski javnosti in slovenskim poslancem objavljamo z namenom ponuditi realno in boljšo alternativo predlogu mandatarja, koalicije in vlade, o kakršnem bodo glasovali poslanci v petek, 17. avgusta letos. Predlagamo dve varianti velike razvojne koalicije in reformne vlade, ki bi jo kot posrednik, pogajalec in usmerjevalec koordinirala politično nevtralna osebnost, ki bi ji izkazali zaupanje nosilci slovenskega političnega sestava.

Prvi zgodovinski dogovor o nacionalno verodostojnem vodstvu države je bil oblikovan v času ustanavljanja Slovenije. Njegov rezultat je bila na plebiscitu izglasovana suverenost Slovenije, demokratični prevzem upravne, gospodarske in vojaške oblasti na slovenskem ozemlju ter ustavna ureditev demokratične in pravne države na podlagi spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Desetletno Drnovškovo obdobje je Slovenijo stabiliziralo v kontinuiteti leve tranzicije, končalo pa se je s posrečeno integracijo v EU in NATO. Sledila sta

pluralna povezava Zbora za republiko in mandat Janeza Janše, ki sta nadaljevala politiko stabilne inkluzivnosti z desno-sredinskim predznakom.

Sledilo je novo desetletno obdobje politične nestabilnosti, nepredvidljivosti in razvojne nemoči. Že v prvih letih tega obdobja je bila oblikovana pobuda za Pogodbo o novem slovenskem nacionalnem programu:

"...Brez dialoga, sinergije in dogovora o skupni strategiji za rešitev sedanje krize se ne bo zgodilo nič razvojno prodornega in uspešnega. Zato je nujna zavezujoča pogodba med glavnimi slovenskimi političnimi skupinami, ki jim bodo volilci izkazali zaupanje... Ukrepi morajo biti utemeljeni na prepričljivi viziji svobodne, ustvarjalne in sproščene Slovenije. Gospodarstva, ki ga ne bo več utesnjevala državna kontrola in prisila. Civilne družbe, ki se bo sprijaznila z nujnimi reformami javnih služb. In političnih tekmecev, ki se bodo borili za mandat volilcev strpno, brez nepomirljivih ideoloških sporov izpred sedemdesetih (1940-1945) in izpred dvajsetih let (1990-1991).

Potrebna bo sinergija za novo slovensko ustavno, gospodarsko in družbeno pogodbo. Ko bo dogovorjena in ko bo zavezujoča, bo upravičen tudi novi optimizem glede slovenske prihodnosti. Za volivce je ločitev ideologije od realnih razvojnih strategij dobrodošla. Daje jim nove možnosti izbire in preprečuje, da bi se identitetna politika še naprej obešala na strategijo razvoja Slovenije. Dobrodošel je tudi razmislek o koaliciji ustavne večine in širokega nacionalnega konsenza za program modernizacije in racionalizacije slovenskega ustavnega sistema. Konec slovenske tranzicije se pravkar začinja. V zadnjih dveh desetletjih namreč tranzicijski procesi niso bili dokončani. Slovenska zgodba o uspehu se je izkazala za zgodbo o neuspehu in o zadržanem razvoju" (*Peter Jambreč, 14.11.2011*).

Ta pobuda je ostala brez odmeva in brez uspeha. Sledilo ji je "Odprto pismo Cerarju in Janši" septembra 2015, ki podobno ugotavlja, da:

"...(N)i sistemskih ukrepov in modernizacije, ki bi državo končno iztrgali iz zastoja in vrnili na pot razvoja k pravični, uspešni, ambiciozni, ugledni, skratka normalni srednjeevropski državi... Razen šibkih znakov ekonomskega okrevanja, ki so pretežno posledica ugodnejšega zunanjega okolja in v preteklosti izvedenih ukrepov za uravnoteženje javnih financ, je slovenska država danes strukturno okostenela in razvojno pasivna. Primerljive države, ki so se skupaj z nami pred četrto stoletja poslovile od socialističnih iluzij, nas prehitujejo po rasti plač in pokojnin. Propada infrastruktura, slabša se kvaliteta storitev javnega sektorja. Mladi izgubljajo perspektivo. Beg možganov v kombinaciji s staranjem prebivalstva in stagnirajočim zasebnim sektorjem predstavlja strateško grožnjo ne zgolj standardu prebivalstva, ampak temeljem naše državnosti.

Gospodarstvo v veliki meri ostaja v državnih, torej političnih rokah. Državna podjetja ostajajo temelj ekstraktivne ekonomije in peskovnik zajedavskih omrežij. Za domače in tuje zasebne investitorje je Slovenija precej nezanimiva. Izjema so balkanski kupci sumljivega slovesa. Po oceni *The Economist* je v EU samo še v Grčijo bolj nespametno vlagati kot v Slovenijo. Po Indeksu gospodarske svobode je Slovenija zadnja v EU in predzadnja v Evropi.

Na državotvornih področjih so stvari še slabše. Zunanja politika niha med vzhodom in zahodom ter med Srednjo Evropo in Balkanom. Pravna država po vseh objektivnih mednarodnih primerjavah deluje praktično najslabše v EU. Odsotnost delujočih pravnih poti ogroža pravičnost, red in mir v družbi, onemogoča pošteno delovanje gospodarstva in s tem dodatno zmanjšuje privlačnost Slovenije za nove naložbe.

Socialno državo pred zlomom rešujejo samo potrpežljivost ljudi in požrtvovalnost zaposlenih v zdravstvu in sociali. Zdravstveni in pokojninski sistem sta nevzdržna, kar predstavlja neposredno grožnjo za življenje in zdravje ljudi ter njihovo dostojno staranje. Slovenski izobraževalni in raziskovalni sistem ne sledita mednarodnim trendom, kar odganja najboljše in dolgoročno ogroža intelektualno podstat naroda.

Nenazadnje sta sistemsko, ekonomsko in kadrovska podhranjena tudi slovenski varnostni in obrambni sistem, kar pomeni neposredno grožnjo za varnost te države, njenih državljanek in državljanov in to prav v času, ki ga zaznamujejo veliki geo-strateški premiki in naraščajoča begunska kriza.

Izzivi Slovenije so namreč mnogo večji od volilnega izida in miselne širine strank, ki so v slovenskih koalicijskih vladah jeziček na tehtnici in v politični praksi zato najbolj vplivne. Za razliko od največjih strank, ki so zavezane širokemu krogu volivcev in interesov, so male stranke izpostava ozkih interesnih ali ideoloških skupin, namenjene uresničevanju njihovih partikularnih kadrovskih, ekonomskih in organizacijskih ambicij, splošni in pomembni državni interesi pa ob tem ostajajo v ozadju...

Državljanke in državljani smo naveličani konstantnega preigravanja nepomembnih, umetno ustvarjenih in napihnjenih tem, ki ustvarjajo dimno zaveso politične neodgovornosti, za katero se skrivata nesposobnost in pohlep. Želimo in zaslužimo si normalno evropsko državo. Tako, kot smo si jo izbrali na plebiscitu in jo še dvakrat potrdili na referendumih za vstop v Evropsko unijo in NATO" (*Mark Boris Andrijanič, Matej Avbelj, Anže Burger, Romana Jordan, Luka Lisjak Gabrijelčič, Aleš Maver, Marko Pavličič, Jerneja Penca, Matej Petrišič, Dimitrij Rupel, Jaka Šoba, Tomaž Štih, Žiga Turk, Blaž Vodopivec, Egon Zakrajšek, 15.9.2015*).

Spoštovani naslovniki pričujočega pisma - prosimo Vas, vzemite si čas za seznanitev z našimi ugotovitvami in ocenami. Oba variantna predloga, ki sta sestavna dela tega besedila, pa štejte za dobronamerno pobudo skupine državljanek in državljanov, ki jim ni vseeno.

Peter Jambrek

Dimitrij Rupel

Romana Jordan

Matej Avbelj

Tomaž Zalaznik

Ljubljana, 13. avgusta 2018

VELIKA KOALICIJA IN VLADA 2018

Velika sredinska koalicija: SD (10), LMŠ (13), SMC (10), SAB (5); SDS (25), NSi (7), SNS (4). Leva sredina (38) + desna sredina (36) = 74. Leva in desna opozicija izven koalicije: DeSUS (5), Levica (9), narodni skupnosti (2) = 16.

Razvojna sredinska koalicija: LMŠ (13), SMC (10), SAB (5); SDS (25), NSi (7). Desna sredina (32) + leva sredina (28) = 60. Leva in desna opozicija izven koalicije: DeSUS (5), Levica (10), SD (9), SNS (4), narodni skupnosti (2) = 30.

Sistemiški cilj obeh predlaganih koalicij - modernizacija ustavnega sistema: Dostojanstvo osebe, človekove pravice in svoboščine, volilni prag (5%), oblikovanje vlade, število poslancev (120), ukinitvev Državnega sveta, pokrajine, mandat sodnikov.

Strateški cilji obeh predlaganih koalicij - razvojni projekti in reforme: Pogodba o koncu tranzicije; gospodarske reforme; reforme podsistemov javnih služb; nacionalna strategija mednarodne umeščenosti Slovenije v luči predsedovanja Evropski uniji 2021.

Realizacija - uravnotežena, stabilna in operativna vlada: Pošteno predstavništvo v zakonodajni in izvršilni veji oblasti upošteva uravnoteženost volilnega telesa; politično zaupanje kot pogoj stabilnosti, legitimnosti in učinkovitosti upravljanja države.

Osrednji vzvod vodenja države - kolegij predsednika vlade:

- **Predsednik vlade:** Verodostojni pogajalec in legitimni usklajevalec izven koalicijskega sistema politične oblasti.
- **Podpredsednik za gospodarstvo:** gospodarski razvoj in tehnologija; infrastruktura; kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana.
- **Podpredsednik za državotvorne resorje:** javna uprava; notranje zadeve; obramba; pravosodje; zunanje zadeve.
- **Podpredsednik za javne službe:** delo, družina, socialne zadeve in enake možnosti; izobraževanje, znanost in šport; kultura; okolje in prostor; zdravje.
- **Minister za finance.**
- **Sekretar vlade.**

Teža glasu predsednika koalicijske stranke (SD, SMC, SDS, NSi, SAB) in sekretarja vlade (LMŠ) na kolegiju predsednika vlade ustreza sorazmernem številu poslanskih glasov stranke. Predsednik vlade z enim glasom v primeru neodločenega izida glasovanja na kolegiju.